

1-TOM, 11-SON
O'ZBEK TILINI O'QITISHDA ZAMONAVIY
TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

Boymurodova E'tiborxon Ismoiljon qizi – Farg‘ona davlat universiteti
talabasi

Aldashev Ilxomjon To‘xtaboyevich – Farg‘ona davlat universiteti o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim texnologiyalarining ta'lim sohasiga, xususan, o'zbek tilini o'qitishdagi ahamiyati, zamonaviy o'zbek tili va adabiyoti o'qituvchisi uchun xos axborot asri sharoitida pedagogik jarayonni samarali tashkil etish uchun zarur ko'nikmalarni, ijodiy va texnologik madaniyatni shakllantirishdan iborat.

Kalit so'zlar: kompyuter, dastur, pedagogik texnologiya, metodika, multimedia

Bugungi kunda jamiyatimizni, umuman olganda, kundalik hayotimizni ommaviy axborot vositalarisiz tasavvur qila olmaymiz. Qaysi soha haqida gapirmaylik, bu vositalar bizni tark etmaydi. Ayniqsa, ta'lim jarayonida axborot texnologiyalari alohida dolzarblik kasb etmoqda. Kompyuter dasturlari vositasida yoshlarning bilimi va dunyoqarashini kengaytirishda keng foydalanilmoqda. Turli fanlardan o'qitishda zamonaviy axborot texnologiyalari joriy etilib, dars samaradorligini yanada oshirmoqda. Mamlakatimiz ijtimoiy-ma'naviy hayotining barcha sohalarida bo'lganidek, ta'lim tizimida ham keng qamrovli islohotlar yo'lga qo'yildiki, bunda ta'lim-tarbiya tizimiga, oliy ta'limning o'quv-tarbiya jarayoniga axborot texnologiyalarini olib kirish orqali ta'lim sifatini uzluksiz ravishda takomillashtirib borish, samaradorligini ottirish talab etilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti I. A. Karimovning 2016-yil 13-maydagi "Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti Universitetini tashkil etish to'g'risida"gi farmoni o'zbek tili va adabiyoti o'qituvchilari oldiga juda katta mas'uliyatni qo'ydi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

"Zamonaviy ta'lim texnologiyalarini chuqur o'zlashtirgan, davr talablariga javob beradigan yuksak malakali ilmiy va pedagogik kadrlar tayyorlash, umumta'lim maktablari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari, oliy ta'lim muassasalarida o'zbek tili va adabiyoti fanini o'qitishning yangi va samarali metodlari bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borish, ilg'or pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish" borasida katta ishlar qilinishi ko'zda tutildi. Va shu boisdan o'zbek tili va adabiyoti universitetida "O'zbek tili va adabiyoti ta'limida zamonaviy axborot texnologiyalari"

1-TOM, 11-SON

fani o'quv dasturiga kiritildi. "O'zbek tili va adabiyoti ta'limida zamonaviy axborot texnologiyalari" fani o'zbek tili va adabiyotida qo'llanishi mumkin bo'lgan axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, ulardan foydalanish metodikasini talab darajasida o'rgatishga yo'naltirilgan. Fanni o'qitishdan maqsad – bo'lajak o'zbek tili va adabiyoti o'qituvchilarini dars jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishga oid bilim, ko'nikma va malakalar bilan qurollantirishdir. Fanning vazifasi talabalarga o'quv mashg'ulotlari jarayonida qo'llaniladigan pedagogik dasturiy vositalar haqida, aynan o'zbek tili va adabiyoti darslari uchun tayyorlanadigan resurslarga qo'yiladigan talablar to'g'risida, bu boradagi chet el tajribasi haqida ma'lumot berish hamda talabalarda axborot asri sharoitida pedagogik jarayonni samarali tashkil etish uchun zarur ko'nikmalarni, ijodiy va texnologik madaniyatni shakllantirishdan iborat.

Natijalar

Ushbu "O'zbek tili va adabiyoti ta'limida zamonaviy axborot texnologiyalari" o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida talaba quyidagi natijalarga erishishi ko'zda tutilgan:

- ★ ta'limda axborot texnologiyalari bo'yicha tayanch tushuncha, atama va vazifalar;
- ★ axborot-ta'lim muhitining tarkibi va tuzilishi;
- ★ axborot texnologiyalari bilan ishlash ko'nikmasining shakllanishida jahon tajribasi;
- ★ axborot texnologiyalar dunyosida ilmiy va ta'limiy tadqiqot ishlarning reformasi haqida tasavvurga ega bo'lishi lozim;
- ★ ta'limda axborot texnologiyalarini tatbiq etishning ahamiyati;
- ★ axborot texnologiyalari sohasida innovatsion baholash;
- ★ masofaviy ta'limni rivojlantirish sohasida asosiy loyihalar;
- ★ axborot texnologiyalari bilan ishlash madaniyati;
- ★ ta'lim jarayonida interaktiv doska; bilishi va ulardan foydalana olishi kerak;
- ★ zamonaviy axborot texnologiyalarini o'quv jarayoniga tatbiq etgan holda pedagogik faoliyatni tashkil etish;
- ★ multimedia darsliklarining turlari va tuzilishini bilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;
- ★ o'quv jarayonini tashkil etish va samarali boshqarish;

1-TOM, 11-SON

★ elektron ta'lim resurslaridan oqilona, samarali foydalanish malakalarini ega bo'lishi kerak;

Muhokama

Ushbu fan ya'ni "O'zbek tili va adabiyoti ta'limida zamonaviy axborot texnologiyalari" fani 1-semestrda o'qitiladi. Fanning o'quv rejasidagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviyligi juda yuqori ahamiyatga ega hisoblanadi. Xususan, dasturni amalga oshirish o'quv rejasida rejalashtirilgan "Umumiy pedagogika", "Dasturlash asoslari va axborot texnologiyalari", "O'zbek tili va adabiyoti ta'limida zamonaviy pedagogik texnologiyalar" hamda "Mutaxassislik fanlarini o'qitish metodikasi", "O'zbek tili va adabiyotini o'qitish metodikasi" kabi fanlar bilan bog'liqdir.

Xulosa

Bugungi kunda istalgan fan o'qituvchisining pedagogik dasturiy vositalarni yarata olishi va ularni mashg'ulotlarda unumli qo'llay olishi davr talabidir. O'zbek tili va adabiyoti darslarida foydalaniladigan elektron materiallarining sifati, samaradorligini oshirish yo'llarini o'rgatadigan yuqoridagi fan o'zbek tili va adabiyoti darslarining yanada yuqori saviyada tashkil etilishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M.Erkin va farovon, demokratik Ozbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz.- T., Ozbekiston: NMIU, 2016.
2. B.Xodjayev, M.Maxmudova. Oquvchi – yoshlarda axborot istemoli madaniyatini rivojlanish texnologiyasi. – T., "TAFAKKUR QANOTI", 2016.
3. **TALIM JARAYONINI TASHKIL ETISHDA METODLAR VA ULARNING IMKONIYATLARI** I Aldashev, S Aldasheva - Journal of technical research and development, 2023
4. **TEXNOLOGIYA DARSLARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI O'RNI** M To'rayev, ST Aldasheva, IT Aldashev - Results of National Scientific Research International ..., 2023
5. **O 'QUV JARAYONIGA MEDIA TA'LIMNING INTEGRATSIYASI I** Aldashev - Scientific journal of the Fergana State University, 2023
6. Yuldasheva, G., & Yo'ldosheva, M.(2023). Yangi innovatsion texnologiyalarning pedagogik jarayondagi roli. Talqin va tadqiqotlar, 1(6).
7. Алдашев, И. (2020). Современные информационные технологии в образовании-это новые возможности. Экономика и социум, (6 (73)), 341-344.

1-TOM, 11-SON

8. Shermatova, H. M. (2023, January). Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt tizimlarini ijtimoiy-iqtisodiy sohalarda qo 'llanilishi. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE"

9. THE TIME OF SCIENTIFIC PROGRESS" (Vol. 2, No. 1, pp. 107-113).

Mirzayevna, S. H., Muhammadaliyevna, A. S., & Qizi, O. M. O. (2022). Boshlang'ich Sinflarda Ta'lim Sifatini Oshirishda Aktdan Foydalanish. Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali, 1(13), 69-74.

10. Mirzaakbarov, D. D. (2021). DIRECTIONS FOR THE INTRODUCTION OF NEW INFORMATION TECHNOLOGIES IN EDUCATION. Экономика и социум, (4-1), 211-214.

11. [O 'QITUVCHI ISHINDA IJODIY YONDARISH XUSUSIYATLARI I](#)
Aldashev - Results of National Scientific Research International ..., 2023

12. [Ta'lim jarayonida kompyuter o'yin texnologiyalarining o'mi*ITX](#)
Aldashev - ... : Innovative, educational, natural and social sciences, 2022

13. [The importance of primary school teachers to use act in their activities](#) T
Tojiyev, I Aldashev - 2022

